

Sygn.akt III AUa 692/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 grudnia 2018 r. w B.

sprawy z odwołania W. L. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę za okres od 1 marca 2011 roku do 29 lutego 2012 roku

na skutek apelacji wnioskodawcy W. L. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 sierpnia 2018 r. sygn. akt V U 648/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i odstępuje od obciążania W. L. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za I instancję;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

SSA Teresa Suchcicka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski

sygn. akt III AUa 692/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., wykonując wyrok Sąd Apelacyjny w Białymstoku z 28.02.2018 r., decyzją z 21.05.2018 r. odmówił przyznania W. L. emerytury od 1.03.2011 r. ponieważ żądanie przyznania emerytury od wcześniejszej daty zostało zgłoszone dopiero w trakcie postępowania sądowego dotyczącego odwołania od decyzji z 31.03.2017 r. i wykraczało poza okres 3 lat od miesiąca, w którym został złożony wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca powołał się na uzasadnienie Sądu Apelacyjnego i zażądał przyznania mu emerytury od marca 2011 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 13 sierpnia 2018 r. oddalił odwołanie i zasądził od W. L. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wyrok Sądu Okręgowego z 15.09.2017 r. i decyzja (...) z 31.03.2017 r., na podstawie pkt 2 wyroku z 28.02.2018 r. zostały zmienione. Na mocy decyzji z 31.03.2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania mu emerytury od 1.03.2012 r. O/ZUS decyzją z 3.10.2016 r. przeliczył mu emeryturę od 1.03.2015 r. W dniu 26.09.2016 r. wpłynęło do O/ZUS pismo W. L. zawierające prośbę o wykonanie wyroku SO z 15.07.2016 r. i naliczenie mu emerytury od 17.03.2011 r. W odwołaniu od decyzji z 3.10.2016 r. wnioskodawca zażądał przeliczenia mu emerytury od 1.03.2012 r. Sąd Okręgowy wyrokiem z 14.02.2017 r. oddalił odwołanie od tej decyzji, a wniosek o przyznanie emerytury od 1.03.2012 r. przekazał do rozpoznania O/ZUS. W piśmie z 29.03.2017 r. wnioskodawca ponowił żądanie przyznania mu emerytury od 1.03.2012 r. W odwołaniu od decyzji z 31.03.2017 r. po raz kolejny zażądał przyznania świadczenia od 1.03.2011 r. W apelacji od wyroku z 15.09.2017 r. powtórzył żądanie. Sąd Apelacyjny jako podstawę przekazania wniosku O/ZUS powołał art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. Przepis ten stanowi, że jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. Według Sądu Apelacyjnego wniosek o przyznanie emerytury od tej daty był nowym żądaniem, natomiast według Sądu Okręgowego było to stare żądanie, które po raz pierwszy zostało rozpoznane decyzją z 7.06.2011 r. i wyrokiem Sądu Okręgowego z 13.12.2012 r. (VU (...)). Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny w sposób niekorzystny wypowiedziały się w sprawie emerytury W. L. w sprawie VU 147/14. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny dokonał analizy art. 4, 12 i 13 ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu funkcjonariuszy m. in. Państwowej Straży Pożarnej i art. 114 e ust. 2 ustawy z dnia 24. 08.1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej. W języku prawnym osoba zajmująca się zawodowo głównie gaszeniem pożarów w okresie od 29.10.1952 r. (Dz. U. 1952/42/ poz. 91) do 31.12.1974 r. była członkiem Korpusu (...) Pożarnictwa, od 1.01.1975 r. do 1.02.1992 r. funkcjonariuszem pożarnictwa (dekret z 27.11.1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa), a od 2.02.1992 r. jest strażakiem (ustawa z 24.08.1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej). Dzięki art. 46 dekretu i art. 129 ust. 1 ustawy były członkiem (...) mógł zostać strażakiem pełniącym służbę w Państwowej Straży Pożarnej. Zmiana statusu w 1975 r. nastąpiła z mocy prawa a w 1992 r. na wniosek. Treść dyplomu wnioskodawcy wskazuje, że od 1.09.1965 r. do 1.09.1969 r. uczył się w Oficerskiej Szkole Pożarnictwa i był członkiem (...). Przez kilka lat usiłował udowodnić, że ma do niego zastosowanie art. 114 e ust. 2 ustawy o (...). Przepis ten stanowi, że okres nauki w szkołach pożarniczych przed utworzeniem (...) wlicza się do okresu służby strażaka na równi ze służbą kandydacką, pod warunkiem, że okres przerwy między zakończeniem nauki a podjęciem służby nie przekroczył 3 miesiące. Pod rządem art. 41 dekretu osoba mogła uczyć się w szkole pożarniczej w charakterze kandydata na funkcjonariusza. O takiej nauce nie wspomina rozporządzenie Rady Ministrów z 10.10.1952 r. w sprawie stosunku służbowego członków (...) (Dz. U. 1952/42 poz. 291). „Na równi” znaczy jednakowo z kimś lub czymś na tym samym poziomie. Wydział (...) i (...) Międzynarodowej Zakładu Emerytalno – Rentowego MSW pismem z 13.03.2015 r. poinformował ubezpieczonego o zasadach nabywania emerytury policyjnej oraz wyjaśnił, że przesłanki zaliczenia okresu nauki w szkole pożarniczej do okresu służby strażaka zostały podane w art. 114 e ust.2 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej. Ponadto na mocy art. 4 policyjnej ustawy emerytalnej okresu służby funkcjonariuszy, którzy nie nabywają prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie tej ustawy uważa się za okres składkowy, w myśl ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Apelacyjny uznał to pismo za podstawę do przyjęcia, że już w 2011 r. należało przyznać wnioskodawcy emeryturę. Zdaniem Sądu Okręgowego, w piśmie tym jedynie zostały zacytowane wybrane przepisy z 2 ustaw. Nie mają one związku z sytuacją wnioskodawcy. Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy m. in. Państwowej Straży Pożarnej, emerytura policyjna przysługuje strażakowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 laty służby. Zdaniem Sądu Okręgowego aby zostać zwolnionym ze służby najpierw trzeba się do niej dostać, czyli zostać strażakiem. Państwowa Straż Pożarna została powołana na podstawie ustawy z 24.08.1991 r. (Dz. U. 2018.1313). W dacie wejścia ustawy z 18.02.1994 r. (26.05.1994 r.), żaden strażak nie legitymował się 15 letnim wymiarem służby. Stąd na mocy art. 13 można dodać do okresu służby wymienione w art. 13 ust.1 okresy zatrudnienia i służby traktowane jako okresy równorzędne. Emeryturę policyjną może – zdaniem Sądu Okręgowego – nabyć tylko strażak, który co najmniej 1 dzień pełnił taką służbę. Tylko w takim przypadku można mu doliczyć jako okresy równorzędne m. in. okresy zatrudnienia lub służby w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej i nauki w szkołach pożarniczych, w charakterze członka Korpusu (...) Pożarnictwa, a także funkcjonariusza pożarnictwa w terminie do dnia 31.01.1992r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, z dowodów znajdujących się w aktach emerytalnych W. L. wynikało, że od 1.09.1966 r. do 1.09.1969 r. uczył się on w Szkole Oficerów Pożarnictwa w W., a następnie do 31.05.1970 r. pracował w Powiatowej K. Straży Pożarnej w S. jako członek Korpusu. W rzeczywistości nigdy nie był strażakiem. Zgodnie z treścią art.126 ust. 1 i 129 ust. 1 ustawy o (...) z chwilą utworzenia (...) zostają rozwiązane jednostki organizacyjne ochrony przeciwpożarowej a dotychczasowi funkcjonariusze pożarnictwa stają się strażakami (...), jeżeli w ciągu 1 miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy wyrażą na to pisemną zgodę. Tacy strażacy zachowują ciągłość służby. Do ciągłości służby zalicza się okresy nauki w szkołach pożarniczych. Art.114 e ust.2 ustawy o (...) znajduje się w Rozdziale 10 - służba kandydacka. Ustawa nie wyjaśnia czy osoba ucząca się w szkole pożarniczej w charakterze kandydata na funkcjonariusza – po wejściu w życie ustawy o (...) z mocy prawa stał się osobą odbywającą służbę kandydacką. Na podstawie obecnego brzmienia art. 114 d strażak po odbyciu służby kandydackiej zostaje mianowany na stałe. Zakończenie służby kandydackiej następuje z dniem mianowania na stałe, nie później jednak niż z upływem 3 miesięcy od dnia zakończenia nauki. Podobne rozwiązanie dotyczy nauki w szkole pożarniczej przed ustanowieniem P.S.P. Taka nauka mogła trwać nawet kilka lat i była uzależniona od rodzaju szkoły.

Zdaniem Sądu Okręgowego art. 114 e ust. 2 ma zastosowanie tylko do strażaków, którzy uczyli się w różnych szkołach w dacie wejścia ustawy o P.S.P. Inne rozumienie tego przepisu byłoby sprzeczne z art.129 ust. 2 a. W przypadku wnioskodawcy należało doliczyć do okresów składkowych tylko służbę w charakterze członka (...), z wyłączeniem nauki w szkole pożarniczej w latach 1966- 69. Według art. 4 ustawy z 18.02.1994 r. okresy służby funkcjonariuszy, którzy nie nabywają prawa do zaopatrzenia emerytalnego, na podstawie ustawy uważa się za okres składkowy po wejściu w życie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przepis ten ma ścisły związek z tytułem ustawy. Wykładnia językowa wskazuje, że dotyczy on funkcjonariuszy, którzy po wejściu ustawy nie nabędą emerytury policyjnej z różnych względów (np. z powodu skazania za przestępstwo wymienione w art. 10). Według Sądu Apelacyjnego, na podstawie art. 4, można za służbę uznać także okres równorzędny. Zdaniem Sądu Okręgowego, w uzasadnieniu wyroku nie było argumentów przemawiających za takim wnioskiem. Okres służby jest czymś innym niż okres zatrudnienia, służby lub nauki w charakterze członka (...) i funkcjonariusza pożarnictwa do 31.01.1992 r. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w (...) można doliczyć także inne okresy równorzędnie np. służbę wojskową uwzględnianą przy ustaleniu prawa do emerytury wojskowej. Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 17.12.1998 r. o e. i r. z FUS okresem składkowym jest okres czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje emerytura na podstawie ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych a nie na podstawie ustawy o e. i r. z FUS. Zaopatrzenie społeczne żołnierzy jest bardzo podobne do zaopatrzenia członków wszystkich innych służb mundurowych. Czynna służba wojskowa jest pojęciem szerszym niż zawodowa służba wojskowa. Na mocy art.13 ustawy policyjnej za okres równorzędny uznać można tylko służbę zawodową a nie każdą inną. Gdyby uznać stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe, to doszłoby do powstania paradoksu polegającego na możliwości zaliczenia służby wojskowej na dwóch podstawach prawnych – w zależności od rodzaju służby. W przypadku strażaka zasadnicza służba wojskowa jest obojętna przy ustalaniu prawa do emerytury policyjnej. Ustawodawca służbę w Państwowej Straży Pożarnej traktuje jako okres składkowy. W ustawie z 17.12.1998 r. nie ma legalnej definicji „służby”.

W ocenie Sądu, wykładnia przedstawiona przez wnioskodawcę była błędna. W jego przypadku nauka w szkole pożarniczej w latach 1966-69 nie podlegała zaliczeniu do okresów składkowych. Nie była to też nauka w szkole wyższej, którą można było uznać za okres nieskładkowy. Sąd Okręgowy wyrokiem z 15.07.2016 r. zaliczył W. L. naukę od 1.09.1966 r. do 31.08.1968 r. jako okres składkowy. W następstwie ubezpieczony otrzymał wyższą emeryturę od 1.03.2015 r. a na mocy wyroku SA od 1 marca 2012 r. ZUS decyzją z 23.06.2014 r. przyznał mu emeryturę od 1.03.2014 r. po doliczeniu do okresów składkowych okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 26.03.1997 r. do 25.03.1998 r. Art. 365 k.p.c. stanowi, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej. W sprawach emerytalno-rentowych nowe dowody lub nowe okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczenia lub ich wysokość skutkują wydaniem przez organ rentowy nowej decyzji. Według Sądu Apelacyjnego nową okolicznością w sprawie ubezpieczonego było pismo Zakładu Emerytalno-Rentowego MSW. O ile wyrok wiąże inne sądy, to uzasadnienie nie ma takiej mocy. Zdaniem Sądu, żaden sąd nie popełnił w sprawie błędu i brak było podstawy to przyznania

wnioskodawcy emerytury od miesiąca złożenia pierwszego wniosku. Dlatego też Sąd Okręgowy uznał odwołanie za niezasadne i oddalił je, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożył W. L. (1). Zaskarżając wyrok w całości wskazał, że jest on krzywdzący w pkt 1 i bezlitosny w pkt 2. Wskazał, że od początku powoływał się na przepis art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Domagał się zaliczenia pisma ZER z 13 marca 2015 r. jako nowego dowodu w sprawie.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury od 1 marca 2011 r. oraz o umorzenie pkt 2 wyroku dotyczącego opłaty 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w zakresie obciążenia A. L. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego. Istniały bowiem podstawy do zastosowania wobec skarżącego rozwiązania określonego w przepisie art. 102 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Skorzystanie z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu (postanowienie SN z dnia 30 września 2011 r., III PZ 6/11, LEX nr 1101330.). W orzecznictwie dominuje również pogląd, że sposób stosowania art. 102 k.p.c. podlega dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej i w zasadzie wymyka się spod kontroli sprawowanej przez sąd odwoławczy lub Sąd Najwyższy, chyba że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem reguły orzekania przewidzianej w tym przepisie (postanowienie SN z dnia 25 marca 2011 r., IV CZ 136/10, LEX nr 785545; postanowienie SN z dnia 17 listopada 2010 r., II PZ 38/10, LEX nr 687034.). Oznacza to, że weryfikacja rozstrzygnięcia może nastąpić w sytuacjach wyjątkowych. Rozwiązanie to pozostaje jednak częściowo w opozycji do twierdzenia, że zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów procesu przez stronę przegrywającą nie może być dowolne. W tym kontekście należy podkreślić, że przepis art. 102 k.p.c., stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, a zatem nie podlega wykładni rozszerzającej i związany jest z obowiązkiem strony podania okoliczności zezwalających na przyjęcie, że zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek” (postanowienie SN z dnia 22 czerwca 2011 r., II PZ 14/11, LEX nr 1068037.).

Omawiany przepis nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366.). W orzecznictwie słusznie podkreśla się, że w konkretnym stanie faktycznym za zwolnieniem strony z obowiązku ponoszenia kosztów procesu może przemawiać jej sytuacja ekonomiczna (finansowa i majątkowa), jeżeli jest tak dalece trudna, że uniemożliwia pokrycie kosztów należnych przeciwnikowi (postanowienie SN z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CZ 51/10, LEX nr 737252; postanowienie SN z dnia 9 lutego 2011 r., V CZ 98/10, LEX nr 738404.). Nie bez znaczenia jest również precedensowy charakter sprawy albo, gdy jej rozstrzygnięcie rodzi istotne wątpliwości prawne (postanowienie SN z dnia 13 września 2010 r., II PZ 24/10, LEX nr 661510; postanowienie SN z dnia 29 listopada 2010 r., II PZ 35/10, LEX nr 687031.). Innymi okolicznościami pozwalającymi na skorzystanie z tego sposobu rozliczenia kosztów procesu jest trudna sytuacja rodzinna, zdrowotna lub osobista strony.

Przenosząc powyższe poglądy na grunt przedmiotowej sprawy należy przyjąć, że w niniejszej sprawie zachodzą „szczególnie uzasadnione okoliczności”, warunkujące odstąpienie od obciążania W. L. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za pierwszą instancję, na podstawie art. 102 k.p.c.

W. L. (1) ma trudną sytuację materialną i rodzinną. Otrzymuje emeryturę w wysokości 1200 zł a żona około 1000 zł. Żona skarżącego jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji i w związku z tym zmuszony jest on dużą część dochodów przeznaczać na jej utrzymanie i leczenie.

Przy ocenie przesłanek, wskazanych w powyższym przepisie Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę również skomplikowany charakter sprawy oraz, że kwestia zaliczenia do stażu emerytalnego skarżącego okresu nauki w Szkole Oficerów Pożarnictwa w W. od 1 września 1966 r. do 31 sierpnia 1968 r. przeciągała się przez kilka lat i nie była jednoznaczna. Zarówno organ rentowy, jak i sądy odmawiały zaliczenia tego okresu do prawa do emerytury a następnie do wysokości świadczenia. Pomimo żądania skarżącego zgłoszonego już w 2011 r. dopiero Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 15 lipca 2016 r. sygn. akt V U 353/16 zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i zaliczył do okresu zatrudnienia wnioskodawcy (jako okres składkowy) naukę w Szkole Oficerów Pożarnictwa, zaś z kolei Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 28 lutego 2018 r. sygn. akt III AUa 719/17 przyznał W. L. (1) prawo do emerytury od 1 marca 2012 r. oraz ustalił, że organ rentowy ponosi od 8 września 2016 r. odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Zatem wytaczając niniejszą sprawę skarżący mógł mieć uzasadnione przeświadczenie, że jego żądanie przyznania emerytury za okres od 1 marca 2011 r. było zasadne.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny zwolnił W. L. (1) od obowiązku zwrotu należnych organowi rentowemu kosztów zastępstwa procesowego za udział przed Sądem pierwszej instancji i orzekł jak w sentencji orzeczenia (pkt I), na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

Jeśli natomiast chodzi o żądanie przyznania W. L. (1) emerytury za okres od 1 marca 2011 r. do 29 lutego 2012 r., to apelacja w tym zakresie była bezzasadna.

Porządkując kolejność zdarzeń w czasie należy przypomnieć, że:

- 17 marca 2011 r. W. L. (1) złożył wniosek o emeryturę oraz zaliczenie do okresu składkowego okresu nauki w Szkole Oficerów Pożarnictwa w W. od 1 września 1966 r. do 31 sierpnia 1968 r.

- decyzją z 7 czerwca 2011 r. organ rentowy odmówił mu przyznania prawa do emerytury, a Sąd Okręgowy w Białymstoku prawomocnym wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012 r. (V U 1247/12) oddalił odwołanie W. L. (1) od tej decyzji.

- 17 grudnia 2012 r. (prawidłowo: w dniu 17 grudnia 2013 r.) W. L. (1) ponownie złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury i zaliczenie okresu nauki w Szkole Oficerów Pożarnictwa w W..

- decyzją z 27 grudnia 2013 r. organ rentowy ponownie odmówił mu ustalenia uprawnień do emerytury. Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 23 maja 2014 r. (V U 147/14) oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z 27 grudnia 2013 r. i odrzucił jego odwołanie od decyzji z 7 czerwca 2011, zaś Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 12 listopada 2014 r. (III AUa 1331/14) oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego.

- decyzją z 23 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 marca 2014 r. Świadczenie przyznano od miesiąca, w którym złożono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jako wniosek potraktowano zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy z 25 marca 2014 r. Ubezpieczony nie wniósł odwołań od tej decyzji, wobec czego stała się ona prawomocna.

- 31 marca 2015 r. W. L. (1) złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia.

- decyzją z 25 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu uwzględnienia okresu nauki w Szkole Oficerów Pożarnictwa w W. do okresu składkowego. Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 15 lipca 2016 r. (V U 353/16) zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i zaliczył do okresu zatrudnienia wnioskodawcy (jako okres składkowy) naukę w Szkole Oficerów Pożarnictwa w W. od dnia 1 września 1966 r. do 31 sierpnia 1968 r.

- decyzją z 3 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 15 lipca 2016 r., przeliczył emeryturę W. L. (1) od 1 marca 2015 r. (tj. od miesiąca, w którym

zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy). Ubezpieczony wniósł odwołanie od tej decyzji, bowiem jego zdaniem emerytura powinna być przeliczona na podstawie art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej, tj. od dnia 1 marca 2012 r. Wyrokiem z dnia 14 lutego 2017 r. (V U 1040/16) oddalono odwołanie wnioskodawcy, natomiast wniosek o przyznanie emerytury od dnia 1 marca 2012 r. przekazano do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Wyrok uprawomocnił się w dniu 16 marca 2017 r.

- decyzją z 31 marca 2017 r., organ rentowy odmówił przyznania prawa do emerytury od dnia 1 marca 2012 r.

- wyrokiem z 15 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku sygn. akt VU 367/17 oddalił odwołanie W. L. (1) od tej decyzji.

- wyrokiem z 28 lutego 2018 r. sygn. akt III AUa 719/17 Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 31 marca 2017 r. i przyznał W. L. (1) prawo do emerytury od 1 marca 2012 r., ustalił, że organ rentowy ponosi od 8 września 2016 r. odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz W. L. (1) 210 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym 180 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego za I instancję oraz zawarty w apelacji wniosek W. L. (1) o przyznanie emerytury od dnia 1 marca 2011 r. przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.;

- decyzją z 21 maja 2018 r. organ rentowy odmówił W. L. (1) prawo do emerytury od 1 marca 2011 r.;

- Sąd Okręgowy w Białymstoku zaskarżonym wyrokiem z 13 sierpnia 2018 r. oddalił odwołanie.

Zasady wypłacania świadczeń po ponownym jego ustaleniu reguluje art. 133 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 133 ust. 1 ustawy stanowi, że w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż: 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3; 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego. W myśl ust. 2 przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio również w razie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości wskutek wznowienia postępowania przed organami odwoławczymi albo wskutek kasacji, z tym że za miesiąc zgłoszenia wniosku przyjmuje się miesiąc wniesienia wniosku o wznowienie postępowania lub kasację (ust. 2).

Jak wynika z treści ww. przepisu przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub w którym ulegały podwyższeniu, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu.

Jeżeli natomiast odmowa lub przyznanie świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego – świadczenie wypłaca się za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma obowiązku wypłacania świadczeń za dłuższy okres, choćby szkoda przewyższała wartość świadczeń za okres 3 lat. Trzyletni termin z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy stanowi ograniczenie wypłaty świadczeń wynikających z błędu organu rentowego. Nie jest terminem przedawnienia. Istotną tego konsekwencją jest niemożność przerwania jego biegu przez czynności procesowe a także niemożność zrzeczenia się zarzutu przedawnienia przez organ rentowy.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 28 lutego 2018 r. sygn. akt III AUa 719/17 orzekł, że: „zawarty w apelacji wniosek W. L. (1) o przyznanie emerytury od dnia 1 marca 2011 r. przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.”.

Treść tego rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego zdeterminowała zarówno zakres rozstrzygnięcia organu rentowego, jak też zakres orzekania przez Sąd pierwszej instancji. Rozstrzygnięcie to oznacza, że Sąd Apelacyjny przekazał do rozpoznania organowi rentowemu wniosek zawarty w apelacji. Zatem skoro apelacja wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 6 października 2017 r. (k. 36 akt III AUa 719/17), to oczywistym jest, że wniosek W. L. (1), o przyznanie mu emerytury od 1 marca 2011 r. został złożony również w dacie 6 października 2017 r. Zatem, Sąd przekazał do rozpoznania do ZUS wniosek W. L. (1) z 6 października 2017 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, prawidłowo organ rentowy, wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego z 28 lutego 2018 r., oddalił odwołanie o przyznanie emerytury od 1 marca 2011 r., ponieważ przyznanie emerytury od tej daty wykracza poza trzyletni termin poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, przewidziany w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Należy też podkreślić, że nawet, jeśli przyjąć – jak chce tego w apelacji skarżący – że nowym dowodem mającym wpływ na jego prawo do emerytury było pismo Zakładu Emerytalno-Rentowego z 13 marca 2015 r., w którym organ ten powołując się na treść art. 114 e ustawy o Państwowej Straży Pożarnej wskazał, że okres nauki w szkołach pożarniczych przed utworzeniem Państwowej Straży Pożarnej, pod pewnymi warunkami, wlicza się do okresu służby funkcjonariusza na równi ze służbą kandydacką, to trzyletni termin przewidziany w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy wypada od marca 2012 r. do marca 2015 r. Zatem również wykraczałby poza trzyletni termin przewidziany w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Dlatego też apelacja o przyznanie emerytury od 1 marca 2011 r. do 29 lutego 2012 r. została oddalona (pkt II), na podstawie art. 385 k.p.c.